

Besl. O. nr. 51

(2004-2005)

Odelstingsbeslutning nr. 51

Jf. Innst. O. nr. 63 (2004-2005) og Ot.prp. nr. 18 (2004-2005)

År 2005 den 17. mars holdtes Odelsting, hvor da ble gjort slikt

vedtak til lov

om innkreving av underholdsbidrag mv. (bidragsinnkrevingsloven)

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1 Anvendelsesområde

Etter reglene i loven her innkreves underholdsbidrag som påhviler noen etter barneloven, ekteskapsloven eller barnevernloven. Det samme gjelder andre krav som etter loven her eller andre lover skal innkreves av Trygdeetatens innkrevingsentral. Også krav på saksomkostninger som det offentlige er tilkjent i rettsaker om krav som nevnt i første og andre punktum, innkreves etter reglene i loven her.

§ 2 Gjensidighetsavtaler

Ved overenskomst med fremmed stat kan det bestemmes at en rettskraftig dom om underholdsbidrag som kan fullbyrdes der, også kan fullbyrdes i Norge. Det samme gjelder for annen rettsavgjørelse, forvaltningsvedtak eller skriftlig vedtakelse som kan tvangsfullbyrdes i vedkommende fremmede stat. Første punktum gjelder også for bidrag til utgifter ved fødselen og for kostnader som er pålagt den bidragspliktige i forbindelse med bidragsaken.

Avtale som nevnt i første ledd kan også inngås med områder innenfor en stats territorium, som ifølge statens lovgivning er gitt myndighet til å inngå slike avtaler.

Fullbyrningen av utenlandske bidragskrav mv. som nevnt i første og andre ledd skjer etter reglene i loven her. Bestemmelsene i tvangsfullbyrdesloven § 7-3 tredje ledd gjelder ikke.

Kongen kan gjøre unntak fra bestemmelsene i tredje ledd.

§ 3 Definisjoner

Med underholdsbidrag menes bidrag til barn eller ektefelle som er pålagt i tvangskraftig dom eller forvaltningsvedtak, eller som er fastsatt i skriftlig avtale.

Med bidragsmottaker menes den som har rett til å motta underholdsbidrag som bidragsberettiget eller på vegne av bidragsberettigede barn.

Med bidragspliktig menes den som er pålagt å betale underholdsbidrag.

Med trekkpliktig menes arbeidsgiver eller andre som er pålagt å foreta trekk i bidragspliktiges lønn mv. i medhold av § 11.

Med nære slektninger menes barn, barnebarn, foreldre, besteforeldre, søsken, søskenbarn, onkel, tante, nevø og niese.

§ 4 Innkrevingsentralen

Innkreving etter loven her foretas av Trygdeetatens innkrevingsentral (Innkrevingsentralen). Innkrevingsentralen er underlagt Rikstrygdeverket.

Departementet kan bestemme at innkreving skal skje gjennom en særskilt bidragsfogd dersom en av partene bor i utlandet. Reglene i loven her gjelder tilsvarende for slik særskilt bidragsfogd så langt de passer.

§ 5 Når Innkrevingsentralen skal foreta innkreving

Bidragsmottakeren eller bidragspliktige kan når som helst kreve at framtidige bidrag skal betales til Innkrevingsentralen. Det samme gjelder bidrag som er forfalt inntil ett år forut for den måned da kravet om innkreving blir framsatt. Innkrevingsentralen

kan også overta innkrevingen av bidrag som er forfalt lenger tilbake i tid dersom det foreligger særlige grunner til at bidragsmottaker ikke har framsatt kravet tidligere.

Innkrevingsentralen skal alltid kreve inn det samlede underholdsbidrag når folketrygden har krav på refusjon i bidrag for utbetalt bidragsforskott etter forskotteringsloven. Innkrevingsentralen skal også kreve inn bidrag fastsatt etter barnevernloven § 9-2 på grunnlag av omsorgsovertakelse.

§ 6 Forholdet til farskap

Innkreving av underholdsbidrag til barn kan ikke iverksettes før farskapet er fastsatt etter reglene i barneloven. Bidrag som blir krevd inn før en dom er rettskraftig, eller etter at en farskaps sak er gjenopptatt eller det er reist sak om endring av farskapet, skal avsettes og gjøres opp først når saken er endelig avgjort.

§ 7 Tvangsgrunnlag

Avgjørelse eller skriftlig avtale om underholdsbidrag og andre krav som etter loven her eller andre lover skal innkreves av Innkrevingsentralen, er tvangsgrunnlag for utlegg. Dette gjelder også når Innkrevingsentralen sender begjæring om utlegg til namsmannen etter § 16. Bidragskrav som overføres for privat innkreving etter §§ 17 og 30, beholder tvangsgrunnlaget.

Kapittel 2. Innkrevingen

§ 8 Igangsetting av innkreving

Bidragsfogden skal straks overføre saken til innkreving når henvendelse om dette er mottatt og det er klart at det foreligger grunnlag for innkreving, jf. § 5 og barneloven § 78.

Når det er nødvendig for å hindre at innkrevingen forsinkes vesentlig, skal innkreving av framtidige terminer iverksettes uten å vente på avklaring av om det er grunnlag for å kreve inn bidrag for tilbakelagte tidsrom.

§ 9 Betalingsfrister

Den bidragspliktige skal ukrevd og uten opphold betale forfalte bidragsterminer til Innkrevingsentralen.

Løpende bidrag skal betales forskottsvis for hver måned og på et så tidlig tidspunkt at bidraget kan være bidragsmottakeren i hende i begynnelsen av hver måned. Betalingsfristen fastsettes av Innkrevingsentralen.

§ 10 Betalingsordning ved mislighold

Dersom betalingsfristene etter § 9 ikke holdes, skal den bidragspliktige innen åtte dager etter fristen

underrette Innkrevingsentralen om grunnen til dette og samtidig redegjøre for sine arbeids-, inntekts- og formuesforhold.

Dersom Innkrevingsentralen finner det hensiktsmessig, kan bidragspliktige tilbys en betalingsordning.

§ 11 Trekk i lønn e.l. ytelser

Blir et bidrag ikke betalt ved forfall, kan Innkrevingsentralen uten opphold innkreve den forfalte termin ved trekk i skyldnerens krav på lønn eller andre liknende ytelser etter reglene i dekningsloven § 2-7.

Når skyldneren har misligholdt sin bidragsplikt og ikke stiller sikkerhet, kan det gis pålegg om trekk også for uforfalte bidragskrav.

Bidrag pålagt en som arbeider i ektefellens, samboerens, foreldrenes eller andre nære slektingers bedrift, kan innkreves hos de nevnte personene. Dette gjelder bare dersom det er grunn til mistanke om at den eller de nærstående medvirker til forsømmelse av bidragsplikten.

§ 12 Trekkpliktiges oppgaver mv.

Dersom trekkpliktige ikke overholder trekkplikten etter tvangsfullbyrdelsesloven § 7-22, skal vedkommende snarest underrette Innkrevingsentralen om årsaken til unnlatsen.

Krav mot trekkpliktige etter tvangsfullbyrdelsesloven § 7-22 tredje ledd kreves inn av Innkrevingsentralen etter reglene i loven her.

§ 13 Forretning for utleggspant som kan foretas av Innkrevingsentralen

Innkrevingsentralen kan innkreve forfalt bidrag ved å stifte utleggspant for kravet dersom panteretten kan gis rettsvern ved registrering i et register eller ved underretning til en tredjeperson, jf. panteloven kapittel 5, og utleggsforretningen kan holdes på Innkrevingsentralens kontor etter tvangsfullbyrdelsesloven § 7-9 første ledd.

§ 14 Særskilt dekningsadgang

Innkrevingsentralen kan motregne forfalt bidrag i overskytende skatteforskuddsbeløp etter skatteavregningen og i krav på tilbakebetaling av for meget innbetalt merverdiavgift eller andre offentlige avgifter.

Innkrevingsentralen kan også motregne forfalt bidrag i andre fordringer som den bidragspliktige har på det offentlige, inkludert etterbetaling av ytelser etter folketrygdloven og andre stønadslover, forutsatt at det etter dekningsloven er adgang til å ta utlegg i de aktuelle fordringene.

§ 15 Midlertidig sikring

Innkrevingsentralen kan begjære arrest for krav som den innkrever etter loven her.

Før farskapsspørsmålet er endelig avgjort, kan arrest begjæres overfor den som etter det moren opplyser kan være far til barnet.

§ 16 Utleggsforretning for alminnelig namsmann

Finner Innkrevingsentralen at forfalt bidrag bør søkes inndrevet ved forretning for utleggspant i tilfeller der den ikke selv kan holde forretningen, sender den begjæring om utlegg til namsmannen. Tvangsdekning i det formuesgodet som det er tatt utlegg i, skjer etter reglene i tvangsfullbyrdsloven.

§ 17 Beløpssmessige begrensninger

I saker der bidraget har opphørt å løpe, kan Innkrevingsentralen avslutte innkreving av bidragsgjeld dersom samlet gjeld i saken er lavere enn et halvt rettsgebyr. Gjeld til det offentlige skal i så fall slettes, mens privat gjeld overføres bidragsmottakeren for privat innkreving.

§ 18 Bidragskravenes beskyttelse ved konkurs mv.

Den del av lønn o.l. som den trekkpliktige skal holde tilbake, kan ikke trekkes inn i bidragspliktiges konkursbo og heller ikke gjøres til gjenstand for utlegg eller andre tvangsforføyninger fra fordringshaveres side.

Trukne beløp kan ikke trekkes inn i trekkpliktiges konkursbo eller på annen måte være gjenstand for fordringshaveres forføyninger. De trukne beløp tilhører bidragskreditorer og skal ved konkurs uten opphold overføres til Innkrevingsentralen.

Kapittel 3. Opplysningsplikt

§ 19 Bidragspliktiges opplysningsplikt

Bidragspliktige skal ukrevd, og innen åtte dager, opplyse Innkrevingsentralen om skifte av bo- eller oppholdssted.

Innkrevingsentralen kan kreve at bidragspliktige gir opplysninger om sine arbeids-, inntekts- og formuesforhold. Det samme gjelder andre opplysninger som kan ha betydning for vurderingen av vedkommendes betalingssevne, jf. dekningsloven § 2-7.

§ 20 Trekkpliktiges opplysningsplikt

Innkrevingsentralen kan kreve at arbeidsgiveren eller annen trekkpliktig gir opplysninger om bidragspliktiges inntekts- og formuesforhold.

§ 21 Opplysningsplikt for andre

Innkrevingsentralen kan kreve at likningsmyndighetene gir opplysninger om inntekts- og formuesforholdene til bidragspliktige så vel etter tidligere lik-

ninger som etter siste selvangivelse, og også om hvordan ansettelsene er framkommet. Innkrevingsentralen kan videre kreve at skattefogdene gir opplysninger om arv og gaver som det skal gis melding om etter lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver.

Innkrevingsentralen kan kreve at forsikringselskaper, banker og andre som har formuesverdier til forvaring eller forvaltning, skal gi Innkrevingsentralen opplysninger om midler som tilhører en bidragspliktig.

Bidragspliktiges nærstående som det iverksettes innkreving mot etter § 11 tredje ledd, kan pålegges å gi Innkrevingsentralen opplysninger om sine arbeids-, inntekts- og formuesforhold. Innkrevingsentralen kan i slike tilfelle også kreve opplysninger om nærstående etter reglene i første og andre ledd.

Rikstrykdeverket kan også kreve opplysninger som nevnt i paragrafen her.

Kapittel 4. Saksbehandling og klage

§ 22 Saksbehandling

Ved Innkrevingsentralens tvangsfullbyrdelse etter loven her gjelder tvangsfullbyrdsloven §§ 5-6 til 5-15, §§ 5-17 til 5-19, § 7-9 og §§ 7-11 til 7-28 om gjennomføring av utleggsforretningen så langt de passer.

Motregning etter § 14 gjennomføres ved at Innkrevingsentralen gir pålegg til den som skal foreta utbetalingen på det offentliges vegne om å overføre det aktuelle beløpet til sentralen. Samtidig skal skyldneren gis underretning om motregningen og om klagefristen etter § 23 andre ledd.

§ 23 Klage over tvangsfullbyrdelse og motregning

Tvangsfullbyrdsloven § 5-16 om klage gjelder tilsvarende for beslutninger om tvangsfullbyrdelse etter loven her.

Klageadgangen etter første ledd gjelder også beslutning om motregning etter § 14. Klagefristen er en måned etter at motregning er foretatt.

Dersom det er grunn til å anta at en nærmere begrunnelse for beslutningen kan føre til at klagen blir trukket tilbake, kan Innkrevingsentralen, uten hinder av reglene i tvangsfullbyrdsloven § 5-16 andre ledd andre punktum, gi klageren begrunnelsen med spørsmål om klagen opprettholdes.

§ 24 Klage over andre vedtak mv.

Avgjørelser som treffes av Innkrevingsentralen og som ikke går ut på tvangsfullbyrdelse, kan påklages til Rikstrykdeverket for så vidt de etter sin art er enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 3 første ledd.

Tilbud om eller endring av betalingsordning etter § 10 kan ikke påklages.

Kapittel 5. Tilbakekreving av bidrag og bidragsforskott mv.

§ 25 Tilbakekreving ved dobbeltheving av betalingsanvisning

Dersom en anvisning for utbetaling av bidragsforskott eller bidrag for en termin er kommet bort, og det er utstedt en ny anvisning mot erklæring fra mottakeren om å returnere den tidligere anvisningen dersom den skulle komme til rette, skal det som er for meget utbetalt på grunn av at mottakeren hever begge anvisninger, motregnes i senere utbetalingstermin.

Dersom det for meget utbetalte ikke kan gjøres opp som nevnt i første ledd, kan beløpet innkreves etter reglene i loven her.

§ 26 Tilbakekreving ved feilutbetalinger

Beløp som Innkrevingsentralen har utbetalt til personer som ikke hadde krav på utbetalingen, skal kreves tilbake dersom den som har fått utbetalingen forsto eller burde ha forstått at den skyldtes en feil.

Bestemmelsen i første ledd gjelder tilsvarende for underholdsbidrag til ektefelle eller barn som bidragspliktige har betalt direkte til bidragsmottaker etter at bidragspliktige er gjort kjent med at betaling skal skje til Innkrevingsentralen. Som betaling direkte til bidragsmottaker regnes også betaling til tredjeperson etter oppfordring fra bidragsmottaker.

§ 27 Oppgjør ved betaling av bidrag til andre enn Innkrevingsentralen

Bidragspliktig som er gjort kjent med at bidraget skal betales til Innkrevingsentralen, kan pålegges å betale beløpet på nytt dersom bidragspliktige likevel betaler bidraget til andre. Dette gjelder likevel bare i den utstrekning bidraget ikke blir krevd inn fra mottakeren etter § 26 andre ledd.

§ 28 Innkrevingsmåten

Beløp som kreves tilbake etter § 26 eller etter pålegg om å betale på nytt etter § 27, kan innkreves av Innkrevingsentralen etter reglene i loven her. Ved tilbakebetalingskrav som retter seg mot bidragsmottaker, kan det likevel foretas trekk i løpende terminer eller i etterbetaling av bidragsforskott eller bidrag.

§ 29 Saksbehandling og gjennomføring av vedtaket

Vedtaket om tilbakekreving etter §§ 25 og 26 og pålegg etter § 27 treffes av bidragsfogden. Vedtaket kan påklages til fylkestyngdekontoret.

Innkreving etter §§ 26 og 27 kan ikke iverksettes før eventuell klage er avgjort.

Kapittel 6. Forskjellige bestemmelser

§ 30 Uerholdelige bidragskrav

Et bidragskrav anses som uerholdelig når Innkrevingsentralen har forsøkt innkreving etter reglene i loven her uten at det er registrert innbetalinger de siste to årene.

I saker med uerholdelige bidragskrav kan innkrevningstiltak begrenses til regelmessig maskinell kontroll mot tilgjengelige registre, og slike krav skal tas ut av det ordinære bidragsregnskapet.

Bidragskrav som har vært ansett som uerholdelige i minst åtte år, skal ikke lenger innkreves etter loven her. Offentlige bidragskrav skal da slettes. Den delen av kravet som tilfaller en privat part skal overføres vedkommende for privat innkreving. Bestemmelsene i leddet her gjelder ikke dersom det fortsatt er løpende bidrag i saken.

§ 31 Innkrevingsentralens partsstilling

Innkrevingsentralen utøver statens partsstilling ved tvangsforretning for namsmannen og annen rettslig behandling i forbindelse med innkreving og sikring av krav som inndrives etter loven her.

Innkrevingsentralen kan herunder begjære konkurs og generelt opptre som fordringshaver i saker om gjeldsforhandling, gjeldsordning, behandling av dødsbo, tvangsakkord og konkurs for å ivareta folketrygdens krav på refusjon i bidrag for dekning av utlagt bidragsforskott. I den utstrekning det er private krav i slike saker, opptrer Innkrevingsentralen også på vegne av bidragsmottaker.

Rikstrygdeverket kan overta utøvelsen av partsstillingen i enkeltsaker eller i grupper av saker.

§ 32 Ettersøking

Når bidragspliktiges oppholdssted ikke er kjent, kan Innkrevingsentralen kreve vedkommende etter søkt gjennom politiet.

§ 33 Straffebestemmelser

Den som forsettlig eller uaktsomt unnlater å betale løpende bidrag eller bidragsgjeld som innkreves etter denne lov, selv om vedkommende har eller har hatt midler til å betale eller evne til å skaffe seg midler, straffes med bøter eller med fengsel i inntil seks måneder. Dette gjelder likevel ikke tilfeller der farskapet er omtvistet og bidrag innkreves før det foreligger rettskraftig dom i farskaps sak.

Trekkpliktig som forsettlig eller uaktsomt unnlater å foreta trekk eller betale videre trukne beløp, jf. tvangsfullbyrdsloven § 7-22, straffes med bøter.

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer opplysningsplikten etter § 10, § 12 første ledd eller §§ 19 til 21 ved å unnlate å gi opplysninger eller gi uriktige

opplysninger, straffes med bøter eller med fengsel i inntil tre måneder.

Overtredelser som nevnt i første til tredje ledd regnes som forseelser.

Foreldelsesfristen for adgangen til å reise straffesak etter loven her er fem år.

§ 34 Utbetalingsmåten

Utbetalinger som foretas av Innkrevingsssentralen skjer ved overføring til en bankkonto her i landet dersom mottakeren har eller oppretter en slik konto. Innkrevingsssentralen kan kreve opplysninger om mottakerens kontonummer fra annet offentlig organ.

Dersom mottakeren ikke har bankkonto her i landet, velges utbetalingsmåten under hensyn til mottakerens ønske. Ved utbetaling til utlandet må mottakeren dekke merkostnadene i forhold til overføring til en bankkonto i Norge. Merkostnadene avregnes i utbetalingene.

§ 35 Revisjon mv.

Reglene om revisjon i folketrygdloven § 20-8 og reglene om plikt til å holde folketrygdens midler skilt fra øvrige midler mv. etter folketrygdloven § 23-11 første og andre ledd gjelder tilsvarende.

§ 36 Forskrifter

Departementet gir forskrifter om gjennomføringen av bestemmelsene i loven her, herunder om

- innkreving og regnskapsmessig behandling av uerholdelige bidragskrav mv. etter § 30, herunder regler om når et krav skal anses uerholdelig og om opphør av innkreving og sletting av krav,
- rekkefølgen mellom offentlige krav og bidragsberettigedes krav ved fordelingen av innkrevd underholdsbidrag,
- renter eller gebyr ved forsinket innbetaling av bidrag,
- gjennomføringen av bestemmelsene i § 34 om utbetalingsmåten for bidrag mv. Det kan herunder bestemmes at visse saker eller typer av saker skal unntas fra paragrafen,
- hvordan trekkpliktige skal innbetale trukne beløp til Innkrevingsssentralen og om trekkpliktiges myndighet til å råde over trukne beløp.

§ 37 Ikraftsettings- og overgangsbestemmelser

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Fra samme tid oppheves lov 9. desember 1955 nr. 5 om innkreving av underholdsbidrag mv. (bidragsinnkrevingsloven).

Loven får virkning også for saker der innkreving er igangsatt eller begjært igangsatt før lovens ikraftsetting, likevel slik at straffebestemmelsene i § 33

bare gjelder for overtredelser som finner sted etter lovens ikraftsetting.

Forskrift om avgjørelsesmyndighet mv. for Statens innkrevingsssentral i saker om innkreving av underholdsbidrag, fastsatt av Sosialdepartementet 18. juni 1993 med hjemmel i bidragsinnkrevingsloven § 1 tredje ledd og § 16 første ledd og barneloven § 10 siste ledd, skal fortsatt gjelde.

§ 38 Endringer i andre lover

Fra den tid loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

- I lov 8. februar 1980 nr. 2 om pant skal § 5-13 andre ledd lyde:

(2) Regelen i første ledd gjelder ikke namsutlegg for krav på skatt og offentlig avgift. *Det samme gjelder namsutlegg for underholdsbidrag etter bidragsinnkrevingsloven § 13.*

- I lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre skal § 78 lyde:

§ 78 Gjennomføring av avgjerder om tilskot og gebyr. Tvangsgrunnlag.

Fostringstilskot krevjast inn av Innkrevjingsssentralen for fostringstilskot etter reglane i bidragsinnkrevjingslova.

Avgjerd i tilskotssak er tvangsgrunnlag for utlegg. Avgjerda har rettsverknader og kan fullførast før ho er endeleg, om ikkje anna er fastsett. Oppfylingsfristen er tre dagar, om ikkje annan frist er fastsett.

Ei skriftleg avtale om tilskot er tvangsgrunnlag for utlegg når tilskot etter avtala vert kravd inn etter reglane i bidragsinnkrevjingslova. Det same gjeld ei avgjerd om gebyr som nemnd i § 70 andre stykket.

Vert tilskot som er gjort opp, sett ned etter § 74 andre ledd eller § 76, kan den tilskotspliktige krevje at Innkrevjingsssentralen for fostringstilskot gjer frådrag i pålagt lønnstrekk m.m. på den måten og for dei terminane som sentralen finn rimeleg.

- I lov 17. februar 1989 nr. 2 om bidragsforskott skal § 8 lyde:

§ 8 Tilbakekreving m.v.

For meget utbetalt forskott tilbakekreves etter bestemmelsene i bidragsinnkrevingsloven §§ 25 til 29.

- I lov 4. juli 1991 nr. 47 om ekteskap skal § 85 nytt tredje ledd lyde:

Bidraget skal betales på forskudd for hver måned, fra og med den måned kravet oppstår og ut den

kalendermåned retten til bidraget faller bort, dersom ikke annet er avtalt eller fastsatt.

5. I lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester gjøres følgende endringer:

I § 9-2 første og andre ledd erstattes ordet "oppfostringsbidrag" med ordet "underholdsbidrag".

§ 9-2 femte ledd skal lyde:

Underholdsbidrag innkreves av Trygdeetatens innkrevingsentral etter bidragsinnkrevingsloven.

Berit Brørby
president

Finn Martin Vallersnes
sekretær